

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

14.12.2009

B7-0251/2009

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Valgevene

**Elmar Brok, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Ioannis Kasoulides,
Jacek Protasiewicz**
fraktsiooni PPE nimel

RE\799467ET.doc

PE432.835v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon Valgevene kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Valgevenes, eelkõige 2. aprilli 2009. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu ja Valgevene dialoogi poolaastapõhise hindamise kohta;
 - võttes arvesse üldasjade ja välissuhete nõukogu 17. novembri 2009. aasta koosoleku järeldusi Valgevene kohta, mille kohaselt jätkatakse viisakeelu rakendamise edasilükkamist teatavate Valgevene ametnike, sealhulgas president Aleksandr Lukašenka suhtes ja pikendatakse nende vastu suunatud piiravaid meetmeid kuni 2010. aasta oktoobrini;
 - võttes arvesse komisjoni 3. detsembri 2008. aasta teatist idapartnerluse kohta (COM(2008)0823);
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 19.–20. märtsi 2009. aasta kohtumisel vastu võetud deklaratsiooni idapartnerluse kohta ning 7. mail 2009 Prahas toimunud idapartnerluse teemalisel tippkohtumisel vastu võetud ühisdeklaratsiooni;
 - võttes arvesse komisjoni 21. novembri 2006. aasta avaldust Euroopa Liidu valmisoleku kohta uuendada Euroopa naabruspoliitika raames suhteid Valgevene ja tema rahvaga;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et üldasjade ja välissuhete nõukogu väljendas oma eespool nimetatud 17. novembri 2009. aasta järeldustes heameelt ELi ja Valgevene vahelise poliitilise dialoogi ja tehnilise koostöö tõhustamise ning Valgevene osalemise üle idapartnerluses;
- B. arvestades, et nõukogu on hinnanud Valgevenes toimunud arengut pärast 16. märtsil 2009. aastal langetatud otsust, kooskõlas oma ühises seisukohas 2009/314/ÜVJP sätestatud tingimustega, ning on otsustanud pikendada kaheteistkümneks kuuks piiravaid meetmeid teatavate Valgevene ametnike vastu ning lükata edasi nende reisiipiirangute rakendamine;
- C. arvestades, et EL on alustanud Valgevenega inimõiguste alast dialoogi;
- D. arvestades, et vastuseks Valgevene tehtud edusammudele on komisjon juba tõhustanud Valgevenega dialoogi sellistes valdkondades nagu energeetika, keskkond, toll, transport ja toiduohutus;
- E. arvestades, et nõukogu kaasas Valgevene oma 20. märtsi 2009. aasta otsusesse idapartnerluse algatuse kohta, mille komisjon algatas oma eespool nimetatud 3. detsembri 2008. aasta teatises eesmärgiga suurendada koostööd mitme Ida-Euroopa riigiga;
- F. arvestades, et Rahvusvaheline Ajakirjanike Föderatsioon, tuginedes oma aruandele mitme

rahvusvahelise valitsusvälise organisatsiooniga koostöös toimunud Minski teabekogumissiooni (20.–24. september 2009) kohta, ei ole täheldanud mingit märkimisväärset arengut meediavabaduse alal Valgevenes;

- G. arvestades, et Valgevene president Aleksandr Lukašenka deklareeris 2. novembril 2009. aastal, et „suhted Euroopa Liidu kui tugeva ja ühtse partneriga on üks põhitugeid Valgevene sõltumatuse ja suveräänsuse ning majandusliku, teadusliku ja tehnoloogilise arengu tagamisel”,
1. toetab nõukogu otsust pikendada Valgevene teatavate ametnike vastu suunatud piiravaid meetmeid ja samas peatada nende piirangute rakendamine veel kaheteistkümneks kuuks;
 2. rõhutab inimõiguste alase dialoogi tähtsust ja usub, et see aitab kaasa positiivsetele arengutele kodaniku- ja poliitiliste vabaduste valdkonnas Valgevenes; väljendab sellele vaatamata jätkuvalt muret inimõiguste olukorra ja inimõiguste rikkumiste pärast Valgevenes;
 3. tervitab Valgevene valitsuse aktiivset osalemist idapartnerluse algatuses, sest see annab võimaluse parema üksteisemõistmise saavutamiseks ning osapoolte ühiste huvidega seotud probleemide ja teemadega tegelemiseks;
 4. kutsub komisjoni üles töötama välja soovitud Valgevenega sõlmitavate viisarežiimi lihtsustamist ja tagasivõtmislepinguid reguleerivate direktiivide vastuvõtmiseks, kui vastavad tingimused on täidetud; on veendunud, et nimetatud tegevus on oluline, et saavutada ELi Valgevene-poliitika peamisi eesmärke, milleks on inimestevaheliste kontaktide edendamine, Valgevene kaasamine üleeuroopalistesse ja piirkondlikesse protsessidesse ning demokratiseerumise protsessi pöördumatuks muutmine riigis;
 5. kutsub komisjoni üles koostama ühist üleminekukava käsitleva ettepaneku, et määrata Euroopa naabruspoliitika raames välja töötatud tegevuskavadest ajendatuna kindlaks reformiprioriteedid Valgevene jaoks, eesmärgiga taaselustada ELi–Valgevene partnerlus- ja koostöölepingu ratifitseerimise seiskunud protsess;
 6. palub, et Euroopa Investeerimispank ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank kaaluksid Valgevenele antava finantsabi suurendamist, võttes eriti arvesse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate olukorda, ning vaadata läbi nende volitused, eesmärgiga ergutada Valgevene üleminekut demokraatialle, pluralistlikule ühiskonnale ja turumajandusele; on veendunud, et võimalik finantsabi tuleks muuta sõltuvaks olulistest edusammudest allpool nimetatud valdkondades;
 7. nõuab, et Valgevene demokraatliku opositsiooni ja kodanikuühiskonna esindajad kaasataks Euroopa Liidu ja Valgevene dialoogi; soovib sellega seoses, et Valgevenele tuleks Euronesti algatuses anda vaatleja staatus ning et riik oleks esindatud viieliikmelise delegatsiooniga Valgevene parlamendist ja viie esindajaga demokraatlikust opositsioonist; nõuab, et kui Valgevene ametivõimud ei aktsepteeri „5+5” pakkumist, esindaksid Valgevene poolt 10 liiget kodanikuühiskonnast ja demokraatlikust opositsioonist;
 8. nõuab tungivalt, et Valgevene jätkaks koostööd Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste bürooga

(OSCE/ODIHR) valimisseaduse valdkonnas; loodab, et Valgevene esindajatekoda võtab sügisel toimuval istungjärgul vastu OSCE/ODIHRi ekspertidega kooskõlastatud muudatused valimisseaduses, mis Valgevene keskvälimiskomisjoni juhi Lidiya Jarmošina sõnul „vastavad Euroopa standarditele” ja millega Valgevene valitsus on juba nõustunud, ning et need jõustuvad enne 2010. aasta kevadel toimuvaid kohalikke valimisi;

9. nõuab tungivalt, et Valgevene valitsus esitaks järgmise kaheteistkümne kuu jooksul tõendeid tegelikelt edusammudest järgmistes valdkondades:
 - meediaseaduse kohandamine vastavalt Valgevene Vabariigis 20.–24. septembrini 2009 toimunud rahvusvahelise teabekogumissmissiooni aruandes esitatud soovitudele, eelkõige järgmistes aspektides: kõikidele meediaväljaannetele võrdsete õiguste andmine, tühistades keelu levitada sõltumatut trükiajakirjandust riikliku müügivõrgustiku „Belsajuzdruk“ (kioskid) ja Valgevene riikliku postiteenistuse „Belpošta“ kaudu; selgete kriteeriumide kehtestamine ajakirjanike akrediteerimiseks ning ringhäälingulubade ja -sageduste andmiseks; lubada ajakirjanikel avalike ürituste ajal vabalt oma tööülesandeid täita; reformida meediaseadust, ekstremismivastase võitluse seadust ning kriminaalkoodeksi laimu käsitlevaid artikleid (368, 369, 369-1, 193-1);
 - ühinemis- ja kogunemisvabaduse tagamine, tunnistades kehtetuks Valgevene kriminaalkoodeksi artikli 193-1, mille põhjal saab kriminaalvastutusele võtta registreerimata avalike ühenduste, poliitiliste parteide ja fondide tegevuses osalemise eest; registreerimise võimaluse andmine poliitilistele parteidele (nt Valgevene Kristlik-Demokraatlik Partei) ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele (nt organisatsioon „Viasna”); usuvabaduse tagamine, eelkõige võimaldades Uue Elu Kirikul vabalt tegutseda; lõpetada Valgevenes juba tegutsevate organisatsioonide tegevuse takistamine, näiteks nende üürihindade põhjendamatu tõstmise või ELi toetuste abil teostatavatele projektidele ebaseaduslike maksude kehtestamise (nt Valgevene Helsingi Komitee) teel;
 - poliitiliste õiguste ja vabaduste tagamine, lõpetades inimeste poliitilistel eesmärkidel hirmutamise, eelkõige töölt vallandamised ja ülikoolidest väljaheitmised; sõjaväeteenistusest kõrvalehoidmise süüdistustest tuleneva tagakiusamise lõpetamine üliõpilaste puhul, kes on oma seisukohtade tõttu ülikoolidest välja heidetud ja sunnitud omandama hariduse välismaal; paljude noorte aktivistide, nagu Franak Viačorka, Ivan Šyla ja Zmiter Fedaruki õigusi rikkuvate sundajateenistusse võtmise juhtumite (mis võrduvad riigipoolse pantvangide võtmisega) läbivaatamine;
10. kutsub Valgevene ametivõime üles läbi vaatama 2008. aasta jaanuaris toimunud rahumeelsel demonstratsioonil osalenud isikute liikumisvabadusele kehtestatud piirangud ja Artsiom Dubski vangistamise juhtum, juhib tähelepanu asjaolule, et Amnesty International käsitleb kõiki neid isikuid meelsusvangidena; nõuab, et vabastataks viivitamatult ettevõtjad Mikalai Awtukhovich ja Uladzimir Asipenka, keda on kaheksa kuud hoitud eelvangistuses;
11. kutsub Valgevene valitsust üles kehtestama surmanuhtluse kaotamist silmas pidades koheselt moratorium kõikide surmamõistmistele ja hukkamistele suhtes, nagu on ette nähtud

ÜRO Peaassamblee 18. detsembri 2007. aasta resolutsioonis 62/149 surmanuhtluse täideviimisele moratooriumi kehtestamise kohta, muutma viivitamatult kõik surmaotsused vanglakaristusteks, viima siseriiklikud õigusaktid vastavusse kohustustega, mis Valgevene on inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste lepingute raames võtnud, ja tagama, et rangelt järgitaks õiglase kohtumõistmise rahvusvahelisi standardeid;

12. kutsub Valgevene ametivõime üles austama rahvusvähemuste õigusi kooskõlas Euroopa Nõukogu poolt 1. veebruaril 1995. aastal vastu võetud rahvusvähemuste kaitse raamkonventsiooniga; kutsub sellega seoses Valgevene ametivõime üles tunnustama Valgevene Poolakate Liitu, mida juhib Andželika Borys, kes valiti 15. märtsil 2009 Poolakate Liidu kongressil tagasi liidu esinaiseks;
13. kutsub Valgevene ametivõime üles austama viisanõudest loobumise vastastikkuse põhimõtet; pidades silmas asjaolu, et Valgevene ametnike vastu kehtestatud sanktsioonid on praegu peatatud, ja võttes arvesse nõukogu soovitusi komisjonile valmistada läbirääkimisteks ette direktiivid Valgevenele kehtiva viisarežiimi lihtsustamiseks, mõistab tugevalt hukka, et telekanali Belsat direktorile Agnieszka Romaszewskale, Białystoki ülikooli professoritele, Küprose parlamendi liikmele Christos Pourgouridesele ja Leedu parlamendi liikmele Emanuelis Zingerisele keelduti hiljuti andmast sissesõiduvisas;
14. nõuab tungivalt, et Valgevene ametivõimud arendaksid tõelist dialoogi demokraatliku opositsiooni esindajatega; rõhutab seetõttu, kui tähtis on määratleda avaliku nõuandekomisjoni roll ja töömeetodid;
15. kutsub komisjoni üles kasutama igakülgset ja tõhusalt ära võimalusi toetada Euroopa demokraatia ja inimõiguste algatuse (EIDHR) kaudu kodanikuühiskonna ja demokraatia arengut Valgevenes;
16. palub komisjonil toetada rahaliselt telekanalit Belsat ja nõuda Valgevene valitsuselt tungivalt Belsati ametlikku registreerimist Valgevenes; palub Valgevene valitsusel võimaldada hea tahte ja positiivse muutuse määrgina Valgevene Euroopa Humanitaarteaduste Ülikoolil (EHU), mis on eksiilis Vilniuses (Leedu), naasta seaduslikult Valgevenesse reaalsete tagatiste alusel, mis kindlustavad, et tal lastakse vabalt tegutseda ja taastada oma tegevus normaalsetes tingimustes edasiseks arenguks Minskis, ning eelkõige lubada ülikoolil 2009. aasta jooksul taasavada oma raamatukogu Minskis, andes selleks ruumid ja luues tingimused selleks, et ulatuslikud valgevene-, vene-, inglise-, saksa- ja prantsuskeelsete raamatute kogud oleksid kõigile avatud ja kättesaadavad;
17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, OSCE Parlamentaarsetele Assambleele ja Euroopa Nõukogu Parlamentaarsetele Assambleele, SRÜ sekretariaadile ning Valgevene valitsusele ja parlamendile.